No. 917 34e Jaargang December 1924

Het Kindeke

De leer van Hermes: „zoo boven zoo beneden" of: „zoo omhoog zoo omlaag" wijst er ons op, dat in het kleinste atoom dezelfde werking plaats vindt als in den geheelen kosmos n.l. het alles doordringende leven.

Dat leven openbaart zich in het minerale rijk als schijnbare rust en uit dat zelfde minerale rijk — geopenbaard leven — is ook ons physiek lichaam opgebouwd.

Dit physieke lichaam — geopenbaard leven in het minerale rijk — zou tot dat rijk terugvallen (ontbinden) ware het niet, dat daarin eene andere kracht werkzaam was die deze minerale stof in vorm houdt. Die kracht, etherische of levenskracht genoemd, is niet alleen in 's menschen lichaam aanwezig en behoedt het lichaam voor ontbinding, doch is ook werkzaam in het plantenrijk.

Al wat vorm heeft, heeft zijn ontstaan en behoud te danken aan de werking van de etherische- of levenskracht.

Het menschelijke lichaam is derhalve samengesteld uit minerale stof en etherische- of levenskracht, hetwelk dat lichaam met de planten gemeen heeft.

Doch 's menschen lichaam heeft meer dan alleen

minerale stof en etherische kracht noodig, om in des menschen dienst te kunnen zijn. Ware dat niet het geval, hij zou alleen aan planten gelijk zijn en steeds in een slaaptoestand verkeeren en alleen met het plantenrijk eene eenheid vormen.

Wat het menschelijk lichaam van de planten onderscheidt is het feit, dat 's menschen lichaam, behalve in een slaaptoestand, ook in een waaktoestand kan verkeeren en daardoor aardschbewustzijn kan bereiken hetgeen hij ook met de dieren gemeen heeft.

In dien waaktoestand hebben dieren en menschen derhalve nog een kracht in zich opgenomen, dien zij, zooals de occulte wetenschap ons leert hebben betrokken uit de astrale (sterre) wereld.

Die kracht uit de astrale wereld geeft hun bij hunne lichamen – minerale en etherische – nog een lichaam, het astrale lichaam, ook wel begeerte lichaam genoemd omdat daarin de zetel van begeerten huist.

Dit astrale lichaam is alleen aanwezig en in dienst bij den waaktoestand en trekt zich bij vermoeienis terug tot de astrale wereld alwaar het zijn kracht vernieuwt om zich daarna weder verfrischt tot die andere lichamen – minerale en etherische – te voegen.

Hieruit volgt, dat het menschelijk lichaam bestaat uit minerale stof, etherische stof en astrale stof en dat de mensch zijn lichaam met de mineralen, planten en dieren gemeen heeft en dat hij zich kan openbaren doordat voornoemde stoffen zich voor hem opofferen.

Wat de mensch echter van het dier onderscheidt en hem daarboven kan verheffen, althans waardoor hij in staat is het minerale- planten- en dierenrijk te beheerschen is, dat hij een IK is welk een ik, volgens de occulte wetenschap, zich niet bevindt in plant of dier.

Dit wil volstrekt niet zeggen dat planten en dieren geen „ik" hebben doch hun ik bevindt zich buiten hunne stoffelijke lichamen.

Het „Ik" der dieren bijv. bevindt zich in de astrale wereld en het doen en laten der dieren op aarde

wordt geregeld en beheerscht door en is eene afspiegeling van hun „Ik" hetwelk zich in de astrale wereld bevindt. Hun Ik is nog niet op de aarde doch is wijs, veel wijzer dan wij ons kunnen voorstellen.

Hebben wij hiervoren kunnen nagaan dat onze lichamen bestaan uit minerale-, etherische- en astrale stof, bij verdere beschouwing zal ons, naar ik hoop, duidelijk worden dat het minerale rijk eene eenheid is; dat het etherische rijk, hetwelk de minerale stof in vorm houdt en voor terugvallen (ontbinden) behoedt zich tweevoudig openbaart n.l. manlijk en vrouwlijk; en dat juist door die etherische- of levenskracht vermenigvuldiging van vormen mogelijk is.
Door het astrale rijk is echter nog eene andere mogelijkheid geopenbaard geworden n.l. begeeren.
Het „Ik" des menschen of wel de ziel openbaart zich dus op de aarde door middel van het minerale-, etherische-, en astrale rijk, en is in staat door zijn astrale- of begeerte lichaam te begeeren en door zijn etherische- of levenslichaam te vermenigvuldigen waartoe hem het minerale rijk ten dienste staat.
Doch is het doel des menschen wel begeeren en vermenigvuldigen?
Naar mijne meening volstrekt niet want de mensch, bestaande uit lichaam, ziel en geest moet de volmaaktheid trachten te bereiken gelijk de Vader in den Hemel volmaakt is.

Kan 's menschen ziel in de stoffelijke wereld werkzaam zijn, ook is het haar mogelijk dit in de Geesteswereld (Godenoord) te doen want: Weet gij niet dat gij tempelen Gods zijt en de Geest Gods in ulieden woont?

De openbaring van etherische- of levenslichamen is of manlijk of vrouwelijk. In de astrale- of begeertelichamen treft men dat onderscheid niet aan. 't Is alleen begeeren naar ....
De ziel of het ik des menschen openbaart zich echter weder tweevormig en wel in verstand (manlijk) en in gevoel (vrouwlijk).

Evenals in de stoffelijke wereld door het harmonisch samengaan, ineengaan, van manlijk en vrouwlijk, vruchten kunnen voortkomen, zoo is zulks ook mogelijk door harmonisch samengaan, ineengaan van het verstand en gevoel.

Is daarmede eene harmonische eenheid bereikt dan zal daarvan de vrucht kunnen zijn de openbaring van den Christus in ons. De Christus de zone Gods wordt geboren. De Zoon des menschen, niet de zoon der menschen als verwekt door eene gemeenschap van een man met eene vrouw, neen de zoon des menschen alzoo van één mensch, door de harmonische samenvloeiing van verstand en gevoel verwekt, is geboren. De Christus in ons heeft dan gestalte aangenomen.

Het Geestelijk huwelijk is voltrokken en de vrucht daarvan: de openbaring of geboorte van den Christus in ons; de Zone Gods.

Evenals de geboorte van een kind alleen door de vrouw mogelijk is, zoo is ook de geboorte van den Christus alleen mogelijk door het vrouwelijk element der ziel, namelijk door het gevoel, het vrouwelijk principe in den mensch.

Het verstand, het manlijk element der ziel moge door de wetenschap opgevoerd worden tot eene oneindige hoogte, toch zal het het verstand nimmer gelukken den Christus in ons te openbaren. Hoe ver de wetenschap haar kennis ook uitbreidt en hoe zij ook moge doordringen zoowel tot het nietigst atoom als tot in den grooten kosmos, het zal niet baten, het zal haar niet gelukken dien vrede te brengen, die alle verstand te boven gaat.

Wel werken voor de totstandkoming, maar de totstandkoming zelve van den Vredevorst is haar werk niet. Dit laatste, namelijk het geboren worden van den Vredevorst is het werk der vrouw, het vrouwelijk element der ziel. „Mij geschiedde naar Uw Woord" zegt de maagd Maria en zij baart den Vredevorst.

Wij zijn, enkelen misschien uitgezonderd, nog allen

maagd en moeten nog lang luisteren en bidden in den tempel voordat ons gebed zal worden verhoord en ons de blijde boodschap zal worden gegeven dat ons gebed is verhoord en wij een zoon zullen baren.

Niet dat de Christus niet komen wil maar wij roepen hem niet; wel meenen wij Hem te kennen als buiten ons zijnde, doch dat is Hij niet, neen de Christus is in ons en Hij komt zoodra wij Hem roepen.

Hoe duidelijk laat Selma Lagerlöf dit in haar „Christus legenden" hooren waar zij het zoeken en vinden van den zoon beschrijft in het hoofdstuk: „In den Tempel".

Gaarne zou ik hier het geheele hoofdstuk willen inlasschen doch ik vermeen dat het auteursrecht zulks niet toelaat waarom ik zoo vrij ben hiervan slechts een klein fragment daaruit aan te halen.

„Tegen den avond van dien dag kwamen een man „en een vrouw haastig aan op den weg naar Jeru„zalem. Zij zagen er verschrikt en onrustig uit en zij „riepen ieder, dien zij tegenkwamen, toe: „„Wij „„hebben onzen zoon verloren. Wij meenden, dat hij „„met onze familieleden en buren was meegegaan, „„maar niemand van hen heeft hem gezien. Is een „„van u op weg ook voorbij een alleen loopend kind „„gereden.""

„Zij die uit Jeruzalem kwamen antwoordden: „„Wij „„hebben uw zoon niet gezien, maar in den Tempel „„zagen wij een heerlijk kind. Hij was als een engel „„uit den hemel en hij is gegaan door de Poort der „„Rechtvaardigheid"".

„Ze zouden dit graag heel nauwkeurig verteld „hebben, maar de ouders hadden geen tijd om te „luisteren.

„Toen zij een eind geloopen hadden, kwamen zij „andere menschen tegen en vroegen het hun.

„Maar zij, die van Jeruzalem kwamen, wilden alleen „vertellen van een heerlijk kind, dat er uitzag alsof „het uit den hemel gekomen was en dat geloopen „had over de Paradijsbrug. Zij hadden graag over „dit alles staan praten tot laat in den avond, maar

„de man en de vrouw hadden geen tijd om naar hen „te luisteren, maar haastten zich de stad in.

„Zij gingen de eene straat na de andere in en uit „zonder hem te vinden. Eindelijk kwamen zij aan den „tempel. Toen zij daar voorbijgingen zei de vrouw: „„Nu wij toch hier zijn, laat ons nu naar binnen gaan, „„om te zien wat het voor een kind is, waarvan ze „„zeggen, dat het uit den hemel is gekomen"".

„Zij gingen naar binnen en vroegen waar ze het „kind konden zien.

„„Ga recht uit, tot waar de heilige leeraren met „„hun leerlingen zitten, daar is het kind. De ouden „„hebben hem tusschen zich in gezet. Zij vragen „„hem en hij vraagt hun en allen verwonderden ze „„zich over hem. Maar alle menschen blijven staan „„voor den tempelhof, alleen om een glimp te zien „„van hem, die de Stem van den Wereldvorst aan „„zijne lippen heeft gebracht"".

„De man en de vrouw baanden zich een weg door „het volk en zij zagen dat het kind, dat bij de wijze „leeraren zat, hun zoon was.

„Maar zoodra de vrouw het kind herkende, begon „ze te schreien.

„En de knaap, die bij de wijze mannen zat, hoorde „dat iemand schreide. En hij herkende de stem van „zijn moeder. Toen stond hij op en kwam bij zijn „moeder, en de vader en de moeder namen hem „tusschen zich en gingen met hem uit den tempel.

„Maar al dien tijd bleef de moeder schreien en „het kind vroeg: „„Waarom weent ge? Ik kwam „„immers bij u, zoodra ik uw stem hoorde?""

„„Zou ik niet schreien?"" zei de moeder; ik meende „„dat je voor ons verloren waart.""

„Zij gingen de stad uit en het duister viel. En nog „altijd schreide de moeder.

„„Waarom schreidt ge?"" vroeg het kind; Ik wist „„niet dat de dag voorbij was. Ik dacht dat het nog „„morgen was, en ik kwam bij U, zoodra ik Uw stem „„hoorde"".

„„Zou ik niet schreien?"" zei de moeder; „„ik

„„heb je den heelen dag gezocht; ik meende, dat je „„voor mij verloren waart''".

„Zij liepen den heelen nacht door en aldoor schreide „de moeder. Bij het aanbreken van den dag zei het „kind: „„Waarom schreit ge? Ik heb niet mijn eigen „„eer gezocht, maar God heeft mij wonderen laten „„doen, omdat Hij deze arme drie menschen helpen „„wilde en zoodra ik uw stem hoorde, kwam ik weer „„bij u terug''".

„„Mijn zoon''", antwoordde de moeder, ik schrei, „„omdat ge toch voor mij verloren zijt. Mij zult ge „„nooit meer toebehooren. Van nu af aan zal Uw „„geheele streven zijn: rechtvaardigheid, en Uw ver- „„langen zal uitgaan naar het Paradijs en Uw liefde „„zal alle arme menschen omvatten, die de aarde „„bevolken''".

Nog altijd heerscht duisternis alom en hoe het manlijk element der ziel, het verstand, ook werkzaam is, het kan het schreien van het vrouwlijk element der ziel, het gevoel, niet troosten tenzij zij beiden zich vereenigen. De vrouw zal dan hare stem kunnen doen hooren en het kindeke komt, zoodra het de stem DER MOEDER hoort.

Evenals 's menschen lichaam drieledig is te verdeelen, alhoewel de juiste grenzen daarvan nimmer zijn te bepalen, zoo ook is dit met de ziel het geval. Ook de ziel is drievoudig en te onderscheiden in:

gewaarwordingsziel
verstandsziel en
bewustzijnsziel.

De gewaarwordingsziel vormt als het ware eene eenheid met het astrale lichaam evenals de bewustzijnsziel eene eenheid vormt met den Geest, in diens laagste aanzicht.

De verstandsziel is de schakel van de gewaarwordingsziel en bewustzijnsziel en de beoordeelaar of wel degene die te kiezen heeft en daarvan de gevolgen zal hebben te ondergaan.

Een duidelijk beeld hiervoor is de geschiedenis van Abraham en diens verwant Lot.

Abraham liet Lot kiezen en Lot koos het land van Gomorra terwijl Abraham dan het tegenoverliggende land nam.

Zoo ook wordt steeds der ziel aangezegd: „Kiest of de wereld of God".

In elken mensch is alzoo eene ziel een „Ik" aanwezig en het doet er volstrekt niet toe of die ziel of dat „ik" in een manlijk dan wel een vrouwlijk lichaam is gehuisvest; die ziel openbaart zich tweevoudig en, zooals reeds te voren is gezegd, in verstand (manlijk) en in gevoel (vrouwlijk).

Als regel mag nu wel veilig worden aangenomen dat in den man het verstandelijk deel der ziel zich meer openbaart dan in de vrouw, doch ook is waar, dat in de vrouw het gevoelig deel der ziel zich meer openbaart dan in de man.

En, wijl de geboorte alleen door de vrouw mogelijk is, is het dan ook haar alleen mogelijk de Christus in ons gestalte te geven.

Gelukkig de man, die in zich ook de vrouw heeft ontdekt want hem zal het dan mogelijk zijn het kindeke te baren.

Gelukkig de vrouw, die in zich den man heeft gevonden want haar zal het dan mogelijk zijn het kindeke te verwekken.

Is daartoe indertijd het celibaat (ongehuwde staat) afgekondigd? Zoo ja, celibatairs weet dan wat uw plicht is n.l. den Christus in U te doen geboren worden waarna uw geheele streven zal zijn rechtvaardigheid en uw verlangen zal uitgaan naar het Paradijs en uwe liefde zal alle arme menschen omvatten die de aarde bevolken.

Heb ik het hierboven gehad over 's menschen lichaam en ziel, hiermede heb ik slechts het vergankelijke aangehaald, althans naar mijne meening. Al moge door theologen worden geleeraard dat de mensch bestaat uit een sterflijk lichaam en een onsterfelijke

ziel, mijne overtuiging, die voor mij intuïtief vaststaat, is, dat zoowel het stoflijk lichaam als de ziel tot het vergankelijke behooren en alleen als middel mogen dienen om tot het doel te geraken welk doel moet zijn, volmaakt te worden gelijk de Vader in den hemel volmaakt is.

Die volmaaktheid kan bereikt worden niet door het lichaam, noch door de ziel, maar door het kindeke en zal door dat kindeke bereikt worden zoodra het volwassen zal zijn. Het zal dan God zijn, want er staat immers geschreven: „Gij zijt Goden".

Dat kindeke, geboren, of beter gezegd tot bewustzijn gebracht door de harmonische samenwerking of ineenvloeiing van gevoel en verstand is de Geest, waarvan naar mijne meening Paulus spreekt als hij zegt dat de mensch bestaat uit lichaam, ziel EN geest.

Die geest is niet alleen eeuwig maar oneindig en is dan de Geest geopenbaard in het vleesch door de werking der ziel. Het woord is vleesch geworden.

Evenals het stoffelijk lichaam drievoudig en vergankelijk is en het zielelichaam drievoudig en vergankelijk, zoo is ook de Geest drievoudig doch onvergankelijk. Die Geest wordt onderscheiden vanaf zijn hoogste aanzijn volgens de Theosofische letterkunde in Atma, Budhi en Manas of volgens de occulte wetenschap in Geestmensch, Levensgeest en Geestelijk Zelf.

Evenals de verstandsziel de schakel is tusschen gewaarwordingsziel en bewustzijnsziel zoo is ook Budhi of Levensgeest de schakel tusschen Manas of geestelijk zelf en Atma of Geestmensch.

Niemand komt tot den Vader (Atma) dan door mij (Budhi).

„ik ben" zegt Kloos „een God in 't diepst van „mijn gedachten. En zit in 't binnenst van mijn ziel „ten troon".

Heb ik hiervoren, naar ik hoop, een tamelijk duidelijke

beschrijving gegeven van 's menschen lichaam en ziel, thans rest mij nog eene nadere beschrijving te geven van 's menschen geest. Dit is echter alleen mogelijk door hen die bewustheid van dien geest hebben verworven en laat het mij daarom toegestaan zijn hier te laten volgen wat Dr. Rudolf Steiner in zijn „Theosophie" daarover mededeelt.

„De Geest van den Mensch

„De ziel van den mensch wordt niet uitsluitend „door het lichaam bepaald. De mensch zweeft niet „zonder richting en doel van den eenen zintuiglijken „indruk van elken willekeurigen prikkel, die van buiten „of door hetgeen in zijn lichaam geschiedt, op hem „werkt. Hij denkt over zijne waarnemingen en zijne „handelingen na. Door het nadenken over de waar„nemingen verwerft hij zich kennis van de dingen; „door het nadenken over zijne handelingen brengt „hij een verstandelijken samenhang in zijn leven. En „hij weet dat hij alleen dan zijne taak als mensch „waardig vervult, wanneer hij zich zoowel bij het „kennen als bij het handelen door juist denken „laat leiden. Het zieleleven is derhalve voor eene „dubbele noodzakelijkheid geplaatst. Door de wetten „van het lichaam wordt het zieleleven bepaald daar „de natuur ze tot optreden dwingt, maar door de „wetten, die het tot juist denken voeren, laat het „zich leiden omdat het hare noodzakelijkheid vrij„willig erkent. Aan de wetten van stofwisseling is de „mensch van nature onderworpen, aan de wetten „van het denken onderwerpt hij zich zelf. Daardoor „rangschikt de mensch zich in een hoogere orde dan „die waartoe hij door zijn lichaam behoort en dit is „de geestelijke orde. Zoozeer het lichamelijke „verschilt van hetgeen tot de ziel behoort, zoozeer „verschilt dit weer van het geestelijke. Zoolang men „alleen over koolstof-, waterstof-, stikstof-, zuurstof„deeltjes spreekt, die zich in het lichaam bewegen, „heeft men de ziel niet op het oog. Het zieleleven „begint eerst als bij zulk eene beweging de gewaar„wording optreedt: ik proef iets zoets, of ik gevoel „iets aangenaams. Evenmin heeft men den geest

„op het oog zoolang men de aandacht alleen op de „zielegewaarwordingen richt, die den mensch ver- „vullen wanneer hij zich geheel en al aan de buiten- „wereld en het leven van zijn lichaam overgeeft. Dit „zieleleven is veeleer slechts de grondslag van het „geestelijke, evenals het lichamelijke de grondslag „van het zieleleven is De natuurvorscher heeft met „het lichaam, de zielevorscher (psycholoog) met de „ziel, de geestvorscher met den geest te maken.

„Zich door nadenken over het eigen zelf een helder „denkbeeld te vormen van het onderscheid tusschen „lichaam, ziel en geest is een eisch, welke aan „iedereen moet worden gesteld die zich al denkend „een inzicht in het wezen der menschen wil ver- „werven".

Thans heb ik getracht duidelijk te maken u het wezen der menschen te doen kennen alsook de werking, waardoor de mogelijkheid ontstaat de Christus in ons gestalte te doen aannemen waarop Paulus zoo dikwijls doeldet.

Het zij mij thans nog vergund even na te gaan welke gevolgen de geboorte van het kindeke zullen na zich sleepen.

Met smart zult gij baren, zegt God in de Genesis van Mozes, tot de vrouw (het gevoel) en waarlijk, ik zeg u, indien de barensweeën opkomen die het kindeke een aanzijn zullen geven, is die smart groot.

Al staat de man (het verstand) daar buiten en tracht hij (n.l. het verstand) dit weg te redeneeren, het baat niet. De vrouw in elken mensch zal de barensweeën moeten ondergaan om het kindeke tot aanzijn te roepen. Het verstand moge naar middelen zoeken om de smart, veroorzaakt door de barensweeën te verzachten, indien het tijdstip is aangebroken van baren en de weeën blijven weg, maken de geboorte niet mogelijk, dan zal het verstand zelf middelen zoeken en vinden om die weeën op te wekken. Het kind, de Zoon des menschen moet komen als de vrucht is voldragen en komt, zoodra het de stem der moeder hoort.

Op den 1en Zondag na Pinksteren wordt volgens de Romaansche Liturgie het volgende gezongen:

Eene vrouw, wanneer zij baart heeft droefheid
  Dewijl hare ure gekomen is
Maar wanneer zij het kindeke gebaard heeft, zoo
    gedenkt zij der benauwdheid niet meer.
  Om de blijdschap dat een mensch ter wereld
    geboren is
En gij dan hebt nu wel droefheid
  Maar Ik zal U wederom zien
En uw hart zal zich verblijden
  En niemand zal Uwe blijdschap van U wegnemen.

En gij enkelen in wien het kindeke is geboren, uw hart (het gevoel) zal zich verheugen en verblijden hoe ook zij, wier ure nog niet is aangebroken, u mogen bespotten of verguizen, immers niemand kan die blijdschap van u wegnemen.

Gij zijt bewust in de eenheid van het al, gij hebt den geest in alles ontwaart en voelt uwe eenheid in die alomtegenwoordigheid.

Gij kunt dan zeggen: Uw wil is geschied in den hemel alzoo ook op aarde, alsook: Uw koningrijk is gekomen doordat gij de eenheid van het minerale rijk, het plantenrijk en het dierenrijk voelt en zijt alles in allen.

Dat velen u spoedig moge navolgen opdat de vrede, die alle verstand te boven gaat hare intrede zal kunnen doen.

Juni 1924. R. G. HOLL.

